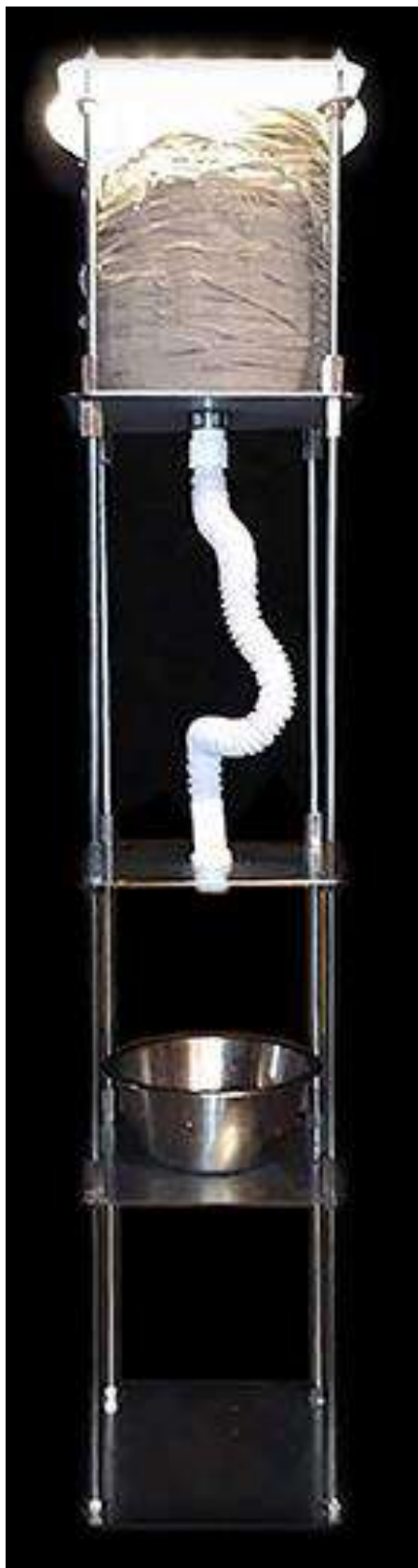

Κατερίνα Τσεμπελή (Αθήνα, γ. 1963). *Worms' Altar: Make Amends / Βωμός Σκωλήκων: Επανορθώστε* (former title: *Make Amends*), 2022. Χάλυβας, πλαστικό, σχοινί, λαμπτήρας και κομπόστ (στην ατομική έκθεση Θεμελιώδης Πλάνη, 2023, στο δοχείο συλλογής του leachate προστέθηκε ένα υδροχαρές φυτό), 125 x 35 x 35 εκ.

Με το έργο *Βωμός Σκωλήκων: Επανορθώστε* η Κατερίνα Τσεμπελή προσφέρει μία εναλλακτική και χρήσιμη ερμηνεία του μύθου του Μινωταύρου. Πρόκειται περί εγκατάστασης σύνθετου τύπου κατασκευασμένης με ντίζες και μεταλλικές επιφάνειες, που μορφολογικά αναφέρεται στο έργο *Με Κρυμμένο Θόρυβο* (1916/1964) του Ντυσάν. Το έργο αποτελείται από τα εξής τρία μέρη: 1) Το άνω επίπεδο, με τη μονάδα κομποστοποίησης (composting), περιλαμβάνει μία μεγάλη φιάλη που φιλοξενεί αποικία γαιοσκωλήκων σε οργανικά απόβλητα για τη διαβίωσή τους. Φωτίζεται από επάνω περιμετρικά με κυκλικό λαμπτήρα και είναι τυλιγμένη με σχοινί για να προστατεύει την αποικία από το φως. 2) Το μεσαίο επίπεδο, με μία υδραυλική σωλήνωση από τη φιάλη προς ένα ανοιχτό δοχείο συλλογής, μεταφέρει το στράγγισμα από την αποικοδομητική δράση των γαιοσκωλήκων. 3) Το βασικό επίπεδο, με τις φράσεις «Μη δεις κακό / Μην ακούς κακό / Μην πεις κακό» (See no evil / Hear no evil / Speak no evil), αναγεγραμμένες στο μέταλλο με εγχάραξη.

Η καλλιτέχνιδα ερμηνεύει τον μύθο σύμφωνα με τη πολυδιάστατη, δημιουργική, αλλά και διαβρωτική δράση του ταμπού της αποσύνθεσης, που θεωρεί θεμέλιο λίθο του Δυτικού πολιτισμού. Διαβλέπει στον Μινώταυρο και στον εγκλεισμό του στον λαβυρίνθο την απαρχή της επιβολής ταμπού σε ό,τι ζωικό και αποικοδομητικό σχετίζεται με την ανθρώπινη βιολογία. Στη δε επιτυχή διέλευση του Θησέα και στα στοιχεία του νήματος της Αριάδνης και της στεφάνης διακρίνει συμβολισμούς της μύησης, που επιτρέπουν στον μουσόμενο να προσεγγίσει τα απόκρυφα χωρίς να διαλυθεί. Το έργο καυτηριάζει το ταμπού της αποσύνθεσης, ενώ αναδεικνύει τον ευεργετικό της ρόλο. Η ιδέα των σκωλήκων, που προκαλεί αηδία και απέχθεια στο κοινό, είναι απόλυτα θεμιτή και ωφέλιμη για τη φύση. Έτσι, αποκαλύπτει το ταμπού που απαιτεί οι αισθητικές αξίες να λειτουργούν περιοριστικά. Απώτερος σκοπός είναι να λειτουργήσει το έργο μνητικά. Καλεί τον θεατή να αναγνωρίσει το

εύρος των περιορισμών που δρουν अपαρατήρητα και να αμφισβητήσει όσα τον εμποδίζουν να λειτουργήσει με πληρότητα και να αποδεχτεί την αλήθεια και τη φύση του.

Το νήμα που προσφέρει η Αριάδνη στον Θησέα τον διασώζει γιατί είναι το αντίμετρο της αποσύνθεσης και αμυντικό μέσο στη διάσπαση. Φτιάχνεται από μικρές, μεμονωμένες ίνες που τυλίγονται με υπομονή σε κάτι μονοδιάστατο και ελαφρύ, που από κουβάρι μπορεί να ξετυλιχθεί και να συγκρατήσει κάτι αποτελεσματικά. Ο φωτεινός στέφανος (Corona Borealis), που δώρισε ο Διόνυσος στην Αριάδνη, είναι το αντίθετο σημείο αναφοράς στο απaráστατο χάος. Η επίγεια ζωή βασίζεται κυρίως στην όραση και το φως είναι απαραίτητο. Οι αποικοδομητές που ζουν στο χώμα χρειάζονται υγρασία και βγαίνουν έξω μόνο όταν δεν έχει ήλιο. Εάν φωτιστούν χώνονται στη γη για να σωθούν διότι ο ήλιος και η θερμή τους καταστρέφουν. Ο Μινώταυρος και ο Θησέας αντιπροσωπεύουν την ισορροπία της φυσικής και πνευματικής δύναμης. Ο άνθρωπος για να είναι υγιής χρειάζεται να φροντίζει παράλληλα τις σαρκικές και τις πνευματικές του ορμές. Σύμφωνα με τον μύθο, ο Μινώταυρος βρίσκεται στο κέντρο του λαβυρίνθου, αποσυνάγωγος, σε υπόγειο χώρο, στο σκοτάδι, μακριά από τον ήλιο και τα καιρικά φαινόμενα, σε ένα χώρο που απαγορεύει την ελευθερία κινήσεων και τη μακρινή θέαση. Η καλλιτέχνιδα υποστηρίζει πως ο λαβύρινθος μοιάζει με έντερο. Κλεισμένος στο λαβύρινθο και αποκλεισμένος από τους ρυθμούς της επίγειας ζωής, του απομένει μόνο να αποικοδομεί. Όποιος μπει στο λαβύρινθο θα διαλυθεί όπως εάν βρίσκοταν στο στομάχι ενός τέρατος. Οι νέοι και οι νέες από την Αθήνα μέσα στον λαβύρινθο απλά αποσυντίθενται. Έτσι και στη ψυχή του ανθρώπου η αποσύνθεση του θανάτου προκαλεί τον μεγαλύτερο τρόπο και αποτροπιασμό. Η συμβατική καθημερινότητα ξεχνά αυτό το στάδιο, γιατί υπάρχουν ισχυρά ταμπού και αισθητικές αξίες που απωθούν τη συγκεκριμένη επίγνωση. Αυτή η οργανική λειτουργία καλύπτεται από ισχυρά ταμπού και την αισθητική.

Το τρομερό μυστικό του Λαβύρινθου και του Μινώταυρου είναι πως όλοι οι άνθρωποι κρύβουν αυτό το τέρας στην κοιλιά τους. Ντρέπονται για αυτό, γιατί σιχαίνονται και απεχθάνονται όλα όσα συνδέονται με την αποσύνθεση. Γιατί η αποσύνθεση είναι το αντίθετο του απολλώνιου, του φωτεινού, της λαχταριστής αιώνιας νεότητας. Σύμφωνα με αυτή την ερμηνεία, η μυητική δράση του λαβυρίνθου έχει να κάνει με την αποκάλυψη αυτής της αλήθειας, που επιτρέπει στον μυημένο να αποδεχτεί το μυστήριο της ζωής, να ταπεινωθεί, αλλά έπειτα να βρει καλύτερα τη θέση του στον κόσμο.

[Για το ως άνω κείμενο ο Μεγακλής Ρογκάκος βασίστηκε σε σκέψεις της δημιουργού τον Απρίλιο του 2022]